

SZUVERENITÁSVÉDELMI
HIVATAL

A MANIPULATÍV KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSOK A POLITIKAI NYOMÁSGYAKORLÁS ESZKÖZEI

2025. augusztus 11.

Összefoglaló

A közvélemény-kutatások a demokratikus nyilvánosság és verseny alapelemének számítanak. Segítik, hogy az állampolgárok szabadon és befolyásolástól mentesen tájékozódhassanak a választási győzelemért folytatott versenyről, és a szavazás napján így hozhassanak döntést. A hiteles számok jelezhetik a társadalom hangulatát, továbbá információkat adhatnak arról, hogy milyen elvek, szempontok fontosak a választóknak, amikor a jövőjükéről döntenek.

A nyilvánossággal nagy mennyiségben megosztott hamisított vagy ál-közvéleménykutatási eredmények ezzel torzítják a hétköznapi állampolgári orientációt. Az efféle manipulatív adatközlések széles körben képesek hitelteleníteni a módszertanilag megalapozott kutatásokat, hozzájárulnak a választási eredmények megkérdőjelezéséhez. Az érintett intézetek vagy szervezetek, illetve vezetőik azzal számolnak, hogy az ilyen felmérési eredmények irányított nyilvánosságra hozatala képes befolyásolni az állampolgárok pillanatnyi pártszimpátiáját, a választói aktivitás mértékét, a pártok vagy politikusok közötti együttműködés stratégiai irányát, valamint a választási eredményeket.

A Szuverenitásvédelmi Hivatal feltárta a közvélemény-kutatással foglalkozó vagy ilyen profillal is bíró magyarországi szervezetek tevékenységét. Vizsgálta azt is, hogy közülük melyek teljesítenek bizonyíthatóan külföldi megbízásokat.

Közvélemény-kutatók, amelyek külföldi-hálózati forrásokban részesülnek:

- 21 Kutatóközpont Alapítvány
- Republiikon Tudományos, Oktatási és Kutatási Alapítvány
- Idea Intézet
- Publicus Intézet
- Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet

A manipuláció önmagában is szakmai és morális aggályokat vet fel, szuverenitási kérdéssé pedig akkor válik, amikor külföldi finanszírozók megbízásából zajlik.

A Szuverenitásvédelmi Hivatal felhívja a figyelmet arra, hogy ha valaki magát függetlennek mondja, de manipulatív vagy hamis eredményeket közöl, s erre a célra külföldi támogatásokat és forrásokat is felhasznál, lényegében beavatkozik a szabad választásokba. Tevékenységével tudatosan félrevezeti a választópolgárokat, és ürügyet szolgáltat a választások eredményének megkérdőjelezéséhez is. A károkozás mértékét súlyosbítja az, ha mindezt sorozatosan, a médiával összehangolva végrehajtott dezinformációs kampány vagy akció keretében teszi.

Közvélemény-kutatók nemzetközi támogató- és partnerhálózata

A Szuverenitásvédelmi Hivatal megvizsgálta, hogy az egyes intézetek milyen külföldi szereplőkkel kerülhettek megbízotti viszonyba.¹ Egyértelműen látszik, hogy az érintett közvélemény-kutató cégek partnerei a hivatal által már korábban feltárt globális politikai nyomásgyakorló hálózat részei.

A 21 Kutatóközpont Alapítvány külföldi támogatói között szerepel az Atlas Network, a Centre for European Reform (CER), a European Liberal Forum és a The German Marshall Fund of The United States, amelyek politikai befolyásukat és finanszírozási hátterüket kihasználva társadalmiattitűd-kutatással, politikai elemzéssel, közvélemény- és piackutatással foglalkozó projekteket támogatnak Magyarországon.

Az Idea Intézet mögött a Respublica Elemző Kutató és Tanácsadó Kft. áll, amely 2023-ban beszámolója szerint 13,34 millió forintnyi exportárbevételt realizált külföldi partnerektől. Az Európai Unió intézményei mellett főleg liberális kutatóközpontokkal, szakmai fórumokkal – például a 4Libertyvel – ápol szakmai kapcsolatokat.

A Publicus Intézet hazai partnereivel – mint a 21 Kutatóközpont és az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet – együtt széles körű külföldi hálózatban dolgozik. Együttműködik nemzetközi szervezetekkel, kapcsolatai közt szerepel a European Liberal Forum és az Európai Parlament. Külföldi forrásai révén közvetlenül részesül támogatásokban pályázatokból, grantprogramokból.

A Republikon Tudományos, Oktatási és Kutatási Alapítvány a Republikon Intézet Kutató és Tanácsadó Kft.-vel együttműködve az Európai Unió támogatási programjaiban vesz részt, emellett közvetlen támogatást kap az Open Society Policy Centertől (OSPC) és az USA budapesti nagykövetségétől is. Jelentős külföldi partnerei között szerepel az amerikai German Marshall Fund, National Democratic Institute (NDI) és Rockefeller Brothers Fund. Ezek a kapcsolatok egyértelműen tükrözik a szervezet nemzetközi politikai beágyazottságát.

¹ A vizsgálat nem terjed ki a pártokkal és pártalapítványokkal való együttműködésekre.

A Medián külföldi háttere

A Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet aktív szereplője a hazai politikai kutatásoknak, a pártpreferenciák folyamatos monitorozásának. Vezetője, Hann Endre rendszeresen szerepel a médiában, és nyilatkozik a felméréseik eredményeiről, a belőlük levont politikai következtetéseiről.

Az 1989-ben alapított cég három és fél évtizedes történetében többször előfordult, hogy manipulatív felmérés készítésével, illetve egy-egy eredmény politikailag elfogult kommunikálásával kapcsolatban született nyilatkozat vagy újságcikk. A Medián minden esetben tagadta a vádakat, a cég és a közvélemény-kutatói szakma lejáratasaként értékelte őket. A 2022. évi országgyűlési választás után, amikor kiderült, hogy számos, jellemzően az ellenzéki oldalhoz köthető kutató-cég a kampányban a végeredménytől jelentősen eltérő méréseket tett közzé, született egy interjú a 444-en. Ebben meglepő őszinteséggel ismerték el, hogy a választás végeredményének befolyásolása miatt nem közöltek bizonyos adatokat, illetve olyan nyilatkozatokat tettek, amelyeket az általuk gyűjtött adatok nem támasztottak alá.² Hann Endre például azt mondta: *„az igaz, hogy valóban voltak olyan kutatások, illetve inkább közlemények, amik kimondottan a közvéleményt befolyásoló céllal készültek. (...) Rám úgy tekintenek, hogy talán én vagyok, aki leginkább képes a pofájukba vágni a helyzetet, de igenis volt, hogy öncenzúrát gyakoroltam, illetve én is sugalmaztam olyat, hogy lehet ez a választás akár szoros is. Mert az tény, hogy igenis befolyásolnak a közvélemény-kutatások. De nem mindig lehet tudni, hogy hogyan. Lehet, hogy mozgósítanak, erősítik az erősnek látszó táborát, és elbizonytalanítják a gyengébbnek látszó táborát, vagy éppen ellenkezőleg. Ez a kutatót legátolhatja. Nem tud szabadon beszélni. Felelősséget érzek, hogy ha azt mondom, hogy az egyik tábor borzasztó gyatrán áll, akkor elveszem a szavazók kedvét.”*

A Medián önmagáról azt állítja, hogy „tisztán magyar tulajdonban van”. A tulajdonosi hátterét tekintve megállapítható, hogy 51 százalékbán Hann Endre és Beck László birtokolja, 49 százalékbán pedig a CD Press Kft., amelynek Szauer Tamás és Szauer Péter a tulajdonosai. Utóbbi a HVG Kiadó Zrt. vezérigazgatója, amely egyben a Medián legfőbb megrendelője is. A 49 százalékos kisebbségi tulajdonrész olyan jogköröket ad nekik a Medián döntéshozatalában, amelyek gyakorlatilag minden lényeges kérdésben vétőjogot jelentenek. A HVG Kiadó Zrt. hátteréről pedig azt lehet tudni, hogy jelenleg egy Hollandiában bejegyzett cég, a Delta Media B.V. birtokolja a társaságot. Erről Szauer azt állította, hogy továbbra is magyar tulajdonban van a lapkiadó, csak az addigi magyar tulajdonosok külföldön alapítottak céget, így ez pusztán technikai változás. Mint megjegyezte, az átláthatósági nyilatkozataikban pontosan követhető a HVG tulajdonosi háttere. Ilyen nyilatkozat viszont nem található a cég internetes oldalán. A nyilvános adatokból az derül ki, hogy a Delta Mediát részben Szauer Tamás, részben pedig egy 1976-ban Hollandiában bejegyzett, holland tulajdonosokkal bíró pénzügyi szolgáltató cég, a Mulberry International B.V. birtokolja.

² Forrás: 444.hu/tldr/2022/09/09/mi-mondtuk-hogy-baj-van-ok-pedig-legyintettek-elengedtek-a-fuluk-mellett

Ezek az információk cáfolják a HVG vezérigazgatójának szavait. Az lehetséges, hogy a holland pénzügyi szolgáltató cég megbízás alapján vásárolt részesedést a HVG-ben, mert rejtve szeretnének maradni a nyilvánosság elől.

Összefoglalva, a Medián valódi tulajdonosi háttere csak részben ismeretes, hiszen a kvázi vétőjoggal rendelkező HVG-s érdekeltség esetében nem tiszta, hogy kik állnak a holland cég mögött; a jelenleg ismert adatok alapján nem zárható ki, hogy van külföldi érdekeltség.